

สารานุกรมศึกษาศาสตร์

ฉบับที่ ๑๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารานุกรม ศึกษาศาสตร์

ฉบับที่ ๑๖ (กรกฎาคม ๒๕๕๐)

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISSN 0857-2593

ภาพปก จากเรื่อง ศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล

สารานุกรม ศึกษาศาสตร์

ฉบับที่ ๑๖ (๒๕๕๖)

คณะผู้จัดทำ

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยเพิ่มพูน ขยายขอบเขต เพิ่มความรวดเร็วของการบัญญัติศัพท์ อธิบายความหมายของศัพท์ให้ทันต่อความต้องการและความจำเป็นในการใช้ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาการค้นคว้าตลอดจนการพูดการเขียนที่สามารถทำให้เข้าใจตรงกันได้

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร อภัยพันธุ์
คุณหญิงจวบ จิโรจน์

คณะกรรมการฝ่ายบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์สมบูรณ์ พรรณภาพ	ประธานกรรมการ
นายวิสิทธิ์ ไรจน์พจนรัตน์	กรรมการ
ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา หาสิตะพันธ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวคนธ์ จงตระกูล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิสันต์ กฏแก้ว	กรรมการ
อาจารย์สุพจน์ โตนวล	กรรมการ
อาจารย์สนั่น มีชั้นหมาก	กรรมการ
อาจารย์สุวดี ภูประดิษฐ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุชรี ตริโลจน์วงศ์	กรรมการ
อาจารย์จินตนา พุทธเมตตา	กรรมการ
อาจารย์สุจิรา ศิริไปล์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญศรี ไพรรัตน์	กรรมการและเลขานุการ
อาจารย์สุวรรณา คล้ายกระแสด	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

เจ้าหน้าที่ของโครงการ

นางสาวสุกัญญา ทับอรุณ (โทร. ๒๕๔๐๓๑๐-๓ ต่อ ๑๗๔)

จัดพิมพ์โดย

สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา ๑๐๗/๕๙ ซ.พระรามหก ๒๔ ถ.พระราม ๖ พญาไท

กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทร. ๒๑๕-๘๕๔๘, ๒๑๖-๐๓๑๓, ๒๑๖-๗๔๐๕, ๒๑๗-๐๑๔๘ โทรสาร ๒๑๖-๐๔๑๔

พิมพ์ที่

บริษัท วิสิทธิ์พัฒนา จำกัด ๔๙๒/๒ ซ.สุทธิพร ๒ ถ.อโศก-ดินแดง แขวงดินแดง

เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐ โทร. ๒๕๔๖๓๙๗-๘

สั่งซื้อได้ที่

โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทร. ๒๕๔-๓๙๙๗

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ โดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๑๖ เป็นวารสารวิชาการอีกฉบับหนึ่ง
ที่ปรากฏออกมาหลังจากที่ได้จัดทำสารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับกาญจนาภิเษก
สำเร็จลุล่วงไปในมหามงคลสมัยฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี พุทธศักราช
๒๕๓๙

ผลสำเร็จจากการจัดทำสารานุกรมฉบับกาญจนาภิเษก เป็นส่วนสำคัญ
ที่ช่วยเพิ่มแรงบันดาลใจอย่างมากให้แก่คณะดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งยังผล
ให้วารสารสารานุกรมฉบับที่ ๑๖ นี้ ปรากฏโฉมหน้าออกมาได้ภายในเวลาไม่
นานนัก โดยอธิบายคำศัพท์ในสาขาวิชาต่าง ๆ รวม ๑๔ คำศัพท์ ด้วยกัน

อนึ่ง ฝ่ายบรรณาธิการมีข้อดำริที่จะให้วารสารสารานุกรมแต่ละฉบับ มี
บทความเกี่ยวกับบุคคลที่มีอุปการคุณต่อการศึกษาของประเทศไทยโดยเฉพาะ
เผยแพร่ออกไปตามโอกาสอันสมควร ดังนั้นด้วยข้อดำรินี้ จึงได้พิจารณานำ
บทความในลักษณะดังกล่าวมาลงพิมพ์ไว้หนึ่งบทความคือเรื่อง ศาสตราจารย์
หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เพื่อเป็นการน้อมรำลึกและร่วมสำนึกในอุปการคุณ
และคุณงาม ความดีที่ท่านมีต่อปวงชนชาวไทยในหลาย ๆ ด้านของการศึกษา
ของชาติ ดังที่ผู้เขียนบทความเรื่องนี้ได้รวบรวมและเรียบเรียงจากการศึกษา
ค้นคว้าและคัดสรรกลั่นกรองมาจากข้อมูลเอกสาร รวมทั้งหลักฐานต่าง ๆ
เท่าที่ปรากฏให้ทราบ และแสดงไว้ด้วยแล้วในบรรณานุกรม

คณะกรรมการฝ่ายบรรณาธิการ

หมายเหตุ โปรดแก้ไขข้อความที่ผิดในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ ๑๕ ดังนี้
หน้า ๑๔๑ (แนะนำท่านผู้เขียน) บรรทัดที่ ๑๗
“ภาควิชาหลักสูตรและการสอน” แก้ไขเป็น “ภาควิชาพื้นฐานของ
การศึกษา”

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา		หน้า
การวัดแบบอิงเกณฑ์	บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์	1
เครื่องมือการวัดผลการศึกษา	สำเร็จ บุญเรืองรัตน์	7
ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ	สำเร็จ บุญเรืองรัตน์	10
ทฤษฎีการประมวลผลทางปัญญา	สำเร็จ บุญเรืองรัตน์	15
สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบ		
การศึกษานอกระบบ	ปฐม นิคมานนท์	25
สาขาวิชาสุขศึกษา		
การพาสเจอร์ไรส์	สมโภช เปลี่ยนบางยาง	31
การสร้างพลัง	นิตยา เพ็ญศิริรักษา	33
โรค	ประภาศรี จงสุขสันติกุล	38
สาขาองค์การและสถาบันเกี่ยวกับการศึกษา		
พิพิธภัณฑสถานศิลปะ	วรวิทย์ วคินสรากร	43
ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล	วรวิทย์ วคินสรากร	54
วิทยาลัย	ปรีชา ธรรมา	63
วิทยาลัยนาฏศิลป์	จิราพร รัตนวรานะ	74
หนังสือพิมพ์	วรวิทย์ วคินสรากร	83
ห้องสมุดเฉพาะ	บุญศรี ไพรัตน์	94

